

Tilburgs Verkiezingssymposium Ongelijkheid binnen Gelijkheid

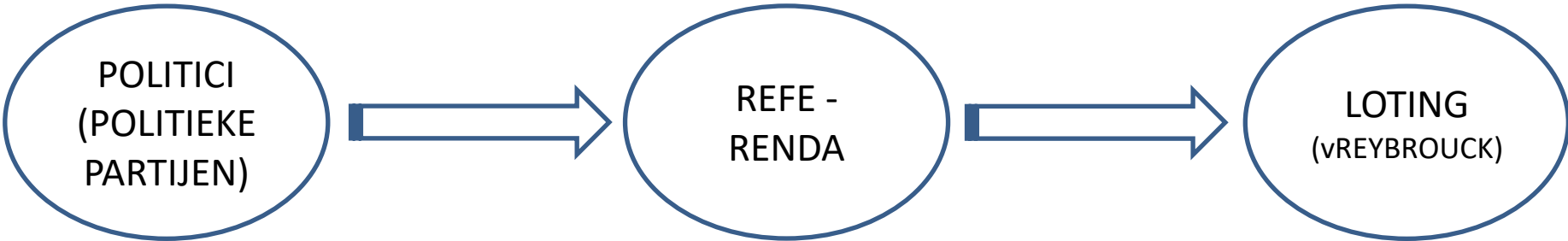
6 februari 2017

Directe Democratie: Referenda?

- In hoeverre dient de burger betrokken te worden in het proces van het nemen van een politiek besluit?
- Moeten burgers hier een belangrijk aandeel in hebben of laten zij zich te veel leiden door hun emoties bij het innemen van een politiek standpunt?
- Of moeten we het maken van politieke keuzes alleen overlaten aan onze volksvertegenwoordigers in de Eerste- en Tweede Kamer?

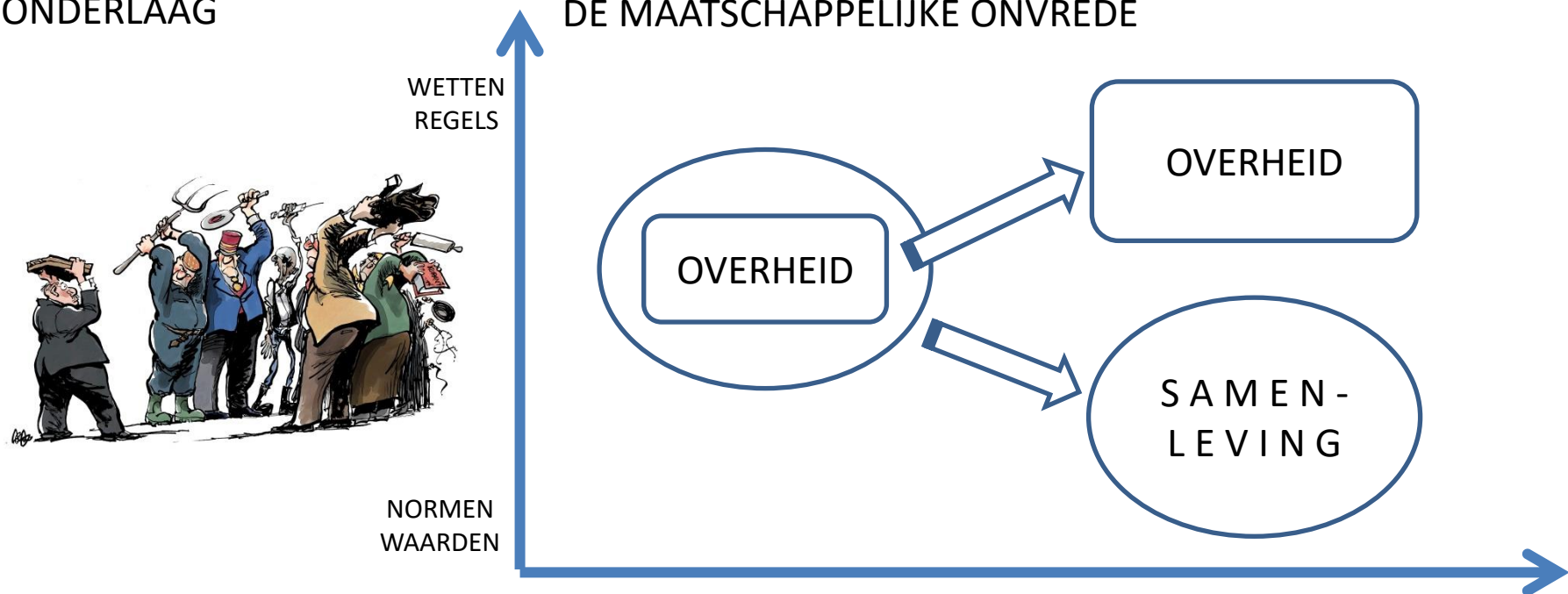
BOVENLAAG

DIRECTE DEMOCRATIE ?

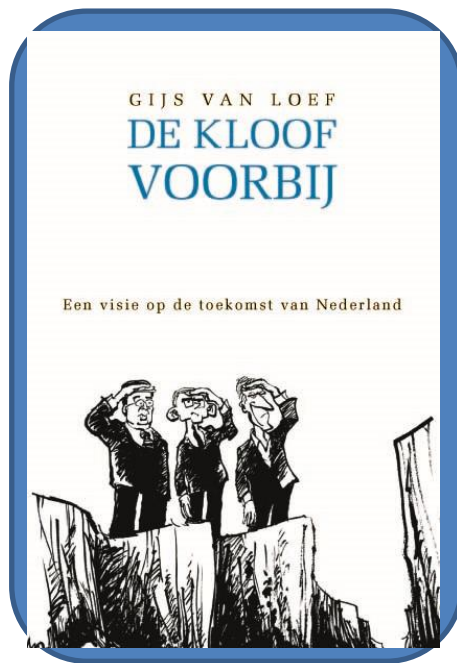

ONDERLAAG

DE MAATSCHAPPELIJKE ONVREDE

2008

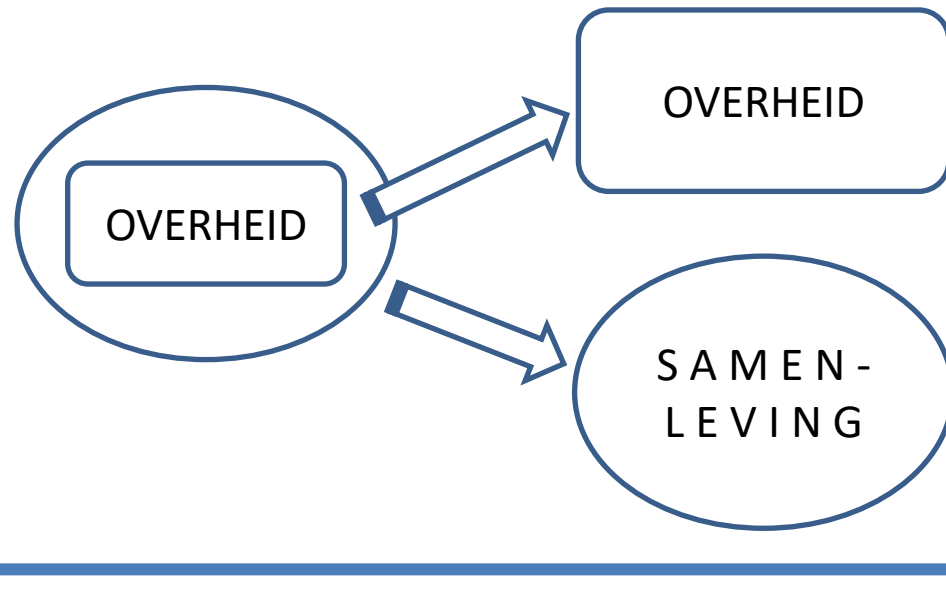

ONDERLAAG

DE MAATSCHAPPELIJKE ONVREDE

WETTEN
REGELS

NORMEN
WAARDEN

Taken van de Tweede Kamer

- Volksvertegenwoordiger
- De regering controleren
- Samen met de regering nieuwe wetten maken

Taken van de Regering

- De overheid aansturen als uitvoerder van de door de politiek opgedragen taken.
- Maatschappelijke problemen oplossen, door middel van de overheid.
- Zorgen voor een rechtvaardige verdeling van inkomen en kansen (algemene voorzieningen als onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting etc.)

Rijksoverheid: Ranglijst 13 ministeries 1979 – 2009

Bronnen: Min Financiën (Miljoenennota)

	2009		2000	1997	1994	1991	1988	1985	1982	1979
OCW	1		1	1	1	2	1	1	1	1
SZW	2		2	2	2	1	2	2	2	2
G&P	3		3	3	3	3	5	5	3	3
Defensie	7		4	4	4	5	4	4	5	4
VROM	9		9	7	5	4	3	3	4	5
V&W	4		5	6	7	7	7	6	6	6
VWS	5		6	5	6	6	6	7	7	7
BZK	8		10	10	9	10	10	9	9	8
BuiZa/EU	6		7/8	8	8	8	9	11	11	9/11
Justitie	10		7/8	9	10/11	11	12	12	12	9/11
Financiën	11		11	11	10/11	9	8	8	8	9/11
EZ	12		13	13	12	12	11	10	10	12
LNV	13		12	12	13	13	13	13	13	13

Overheid: Trends en belangrijke gebeurtenissen

- Verzelfstandiging en privatisering van uitvoeringsorganisaties vanaf jaren '80 (waarom?; hoeveel?)
- Minister van Bestuurlijke Vernieuwing (2003; D66)
- Programma Andere Overheid (2004 >)

Actielijn 1	De OV verbetert de dienstverlening aan de burgers
Actielijn 2	De OV regelt minder en stuurt anders
Actielijn 3	De RO organiseert zich beter
Actielijn 4	De RO vernieuwt relaties met provincies en gemeenten

- Stapeling van overheidslagen > Raadplegend referendum over Europese Grondwet (2005)

Over de overheid (bijv.: Criminaliteit)

De Algemene Rekenkamer velt een scherp oordeel over de manier waarop de coalitie haar beleid voor 2008 formuleert en onderbouwt. (...) Een van de kabinetsdoelen is bijvoorbeeld om de **criminaliteit** in 2010 met 25 procent te verminderen. Maar volgens de Rekenkamer valt niet na te gaan of de maatregelen het gewenste effect hebben, omdat in 2005 gekozen is voor een andere meetmethode dan in 2002. Op deze manier kan de Kamer haar controlerende taak niet waarmaken.

Bron : Algemene Rekenkamer, mei 2008

De Algemene Rekenkamer wees op de kloof tussen „de verkoop van het beleid en de onderbouwing”.

Een paar weken geleden in het nieuws:
'De criminaliteit is in werkelijkheid drie tot vier keer zo hoog'

Enkele conclusies m.b.t. de overheid (2008)

- Gezagsloos, culturele verloedering (normen en waarden?)
- De overheid kost steeds meer geld, maar de prestaties blijven achterwege
- Complexe maatschappelijke problemen worden niet opgelost

Enkele conclusies m.b.t. het functioneren van de democratie (2008)

- Het maakt helemaal niet uit wie er regeert, de overheid staat los van de politiek
- De macht ligt bij een roulerende politieke elite, die een gesloten bestuurlijk systeem vormt en die de status quo handhaaft (van Groen Links tot en met de VVD)
- De kiezer heeft geen invloed op beslissingen die worden genomen binnen het bestuurlijk systeem
- ‘De burger weet het zeker, de kloof bestaat’
(zeggen 2 op de 3 Nederlanders)
- ‘93% van de Nederlanders gelooft dat politici willens en wetens loze beloften doen’

Bron: CBS, Nationaal Onderzoek, aug. 2008

Alexander Pechtold (5905)

Over | Vrienden | Foto's | Meer

Toon in standaard design

De Kloof Voorbij

14 mrt 2008, 07:56 - 206 x bekeken

Op 28 februari 2008 heb ik in Nieuwspoort het boek 'De Kloof Voorbij: Een visie op de toekomst van Nederland,' in ontvangst mogen nemen. De auteur van dit boek is Gijs van Loef, die al bijna 20 jaar werkt als adviseur in de publieke sector.

Met zijn boek draagt hij op een positieve manier bij aan het debat over een van de meest fundamentele problemen in onze samenleving: de groeiende kloof tussen de burgers en politiek. De boodschap van zijn boek is dat de rijksoverheid is vastgelopen. Vastgelopen in haar eigen bureaucratie, maar ook in haar eigen belevingswereld. Een belevingswereld die steeds minder aansluit op die van burgers.

En als je kijkt naar het huidige kabinet dan heeft hij helemaal gelijk: Vogelaars 40 prachtwijken, een nieuwe politie-cao, de 1040-urennorm en gratis schoolboeken in het onderwijs. Keer op keer zien we dat de ideeën van het kabinet niet goed aansluiten bij de problemen in de praktijk of spaak lopen op gecompliceerde regelgeving.

Loef propageert een rigoureuze herinrichting van de rijksoverheid waarbij haar kerntaken opnieuw worden gedefinieerd. Hier strijdt D66 natuurlijk al jaren voor. Een geweldig actueel en interessant boek.

Favoriete blogs

Links

Mijn persoonlijk site

D66

Jonge Democraten

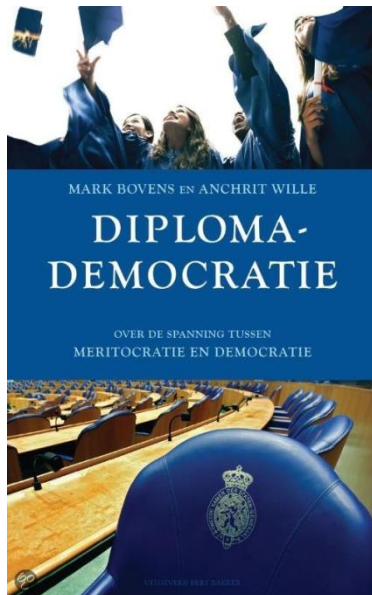
GeenStijl.nl

Europees Burgerinitiatief

In Europa

Anders gezegd: *De tweedeling tussen hoger en lager opgeleiden*

- “Nederland is een diploma-democratie. We worden bestuurd door de burgers met de hoogste diploma’s. Hooggeschoolden hebben andere politieke voorkeuren, belangen en zelfs andere invloed dan laaggeschoolden. Hebben laaggeschoolden nog wel wat te vertellen in Nederland?”

- Gesprek met Mark Bovens over de kloof (2008)

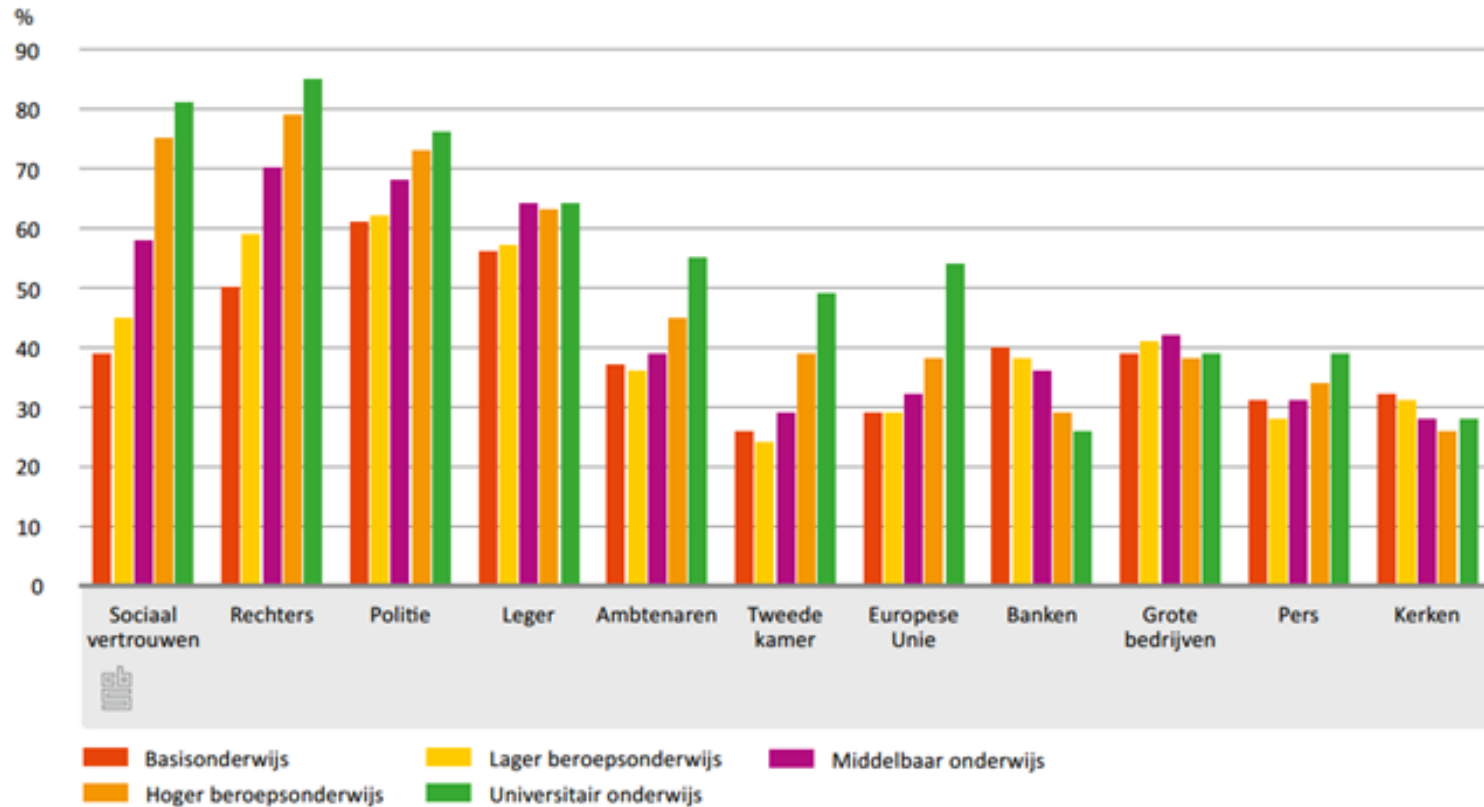
Mark Bovens en Anchrit Wille, december 2010

Overheid: problemen (2016> NU)

- Zorg (eigen bijdragen; gebrek aan samenhang, wachtlijsten)
- UWV (kost 2 miljard, maar waarom? Doelmatigheid, Nut?)
- Belastingdienst (vertrekregeling ambtenaren)
- Politie (reorganisatie)
- SVB (uitbetaling PGB's in de zorg)
- Integraal overheid doorsnijdend: ICT en veiligheid

'WORDEN DE TWEDE KAMER VERKIEZINGEN
GEHACKT?!'

3.2.2 De relatie tussen opleiding en sociaal en institutioneel vertrouwen, 2013

SCP (2015) Meer democratie, minder politiek? (1)

Nadruk op de 1^e en 3^e bullet:

- Er is veel kritiek op gekozen politici en grote steun voor meer inspraak van burgers en meer directe democratie (o.a. referenda over belangrijke kwesties, het kiezen van de burgemeester).
- De grootste groep vindt het echter niet nodig dat burgers invloed hebben op alle wetten en velen verkiezen de representatieve democratie boven een model waarin zoveel mogelijk wordt beslist per referendum. Dat lijkt erop te duiden dat althans een deel van de Nederlanders directe democratie vooral ziet als een aanvulling of verbetering van de representatieve democratie in plaats van als alternatief.
- Een grote groep Nederlanders is van mening dat de overheid efficiënter kan worden bestuurd en dat politici problemen moeten aanpakken in plaats van praten over problemen.

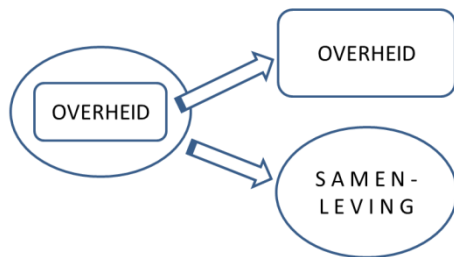
ONDERLAAG

DE MAATSCHAPPELIJKE ONVREDE

WETTEN
REGELS

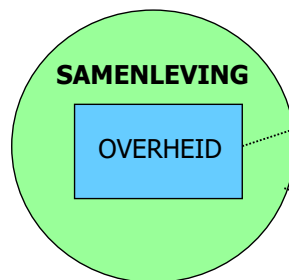

NORMEN
WAARDEN

**STRUCTUUR
&
CULTUUR**

Veel
&
Collectief

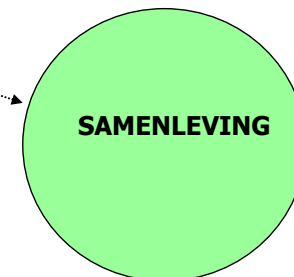

Weinig
&
Individueel

1955

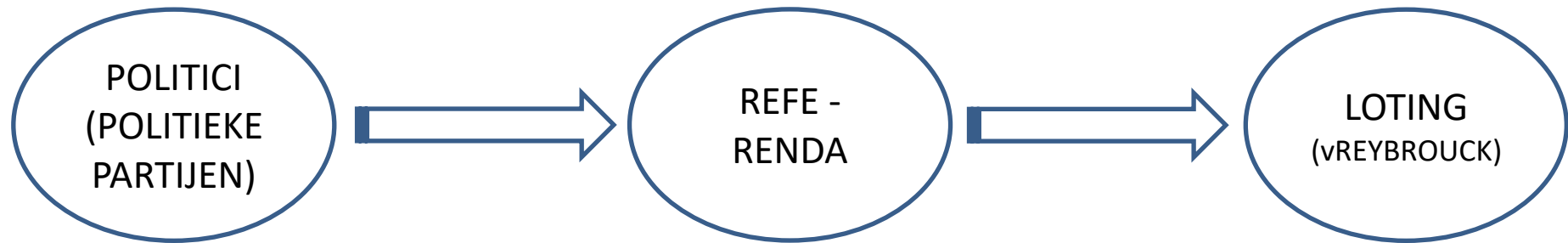
OVERHEID

2005

TIJD

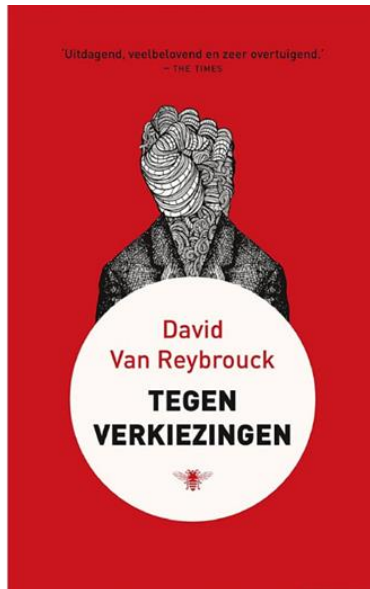

2013

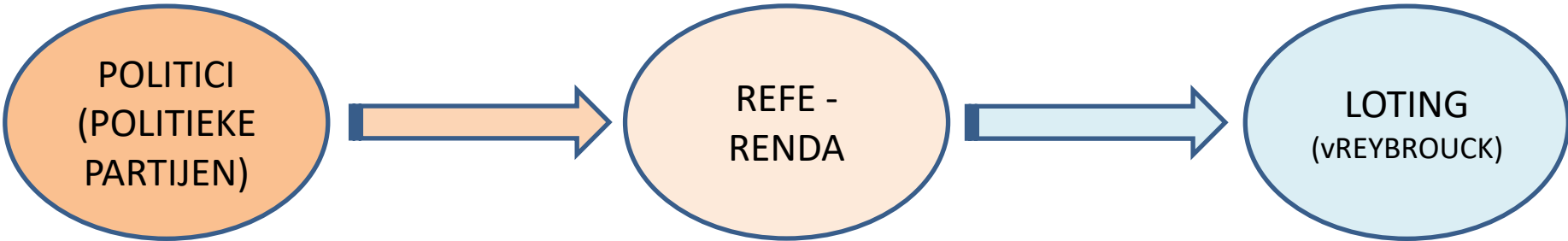
<https://decorrespondent.nl/481/tien-redenen-waarom-loting-weer-ingevoerd-moet-worden/48079317-ead2fba0>

<http://dewerelddraaitdoor.vara.nl/media/364931>

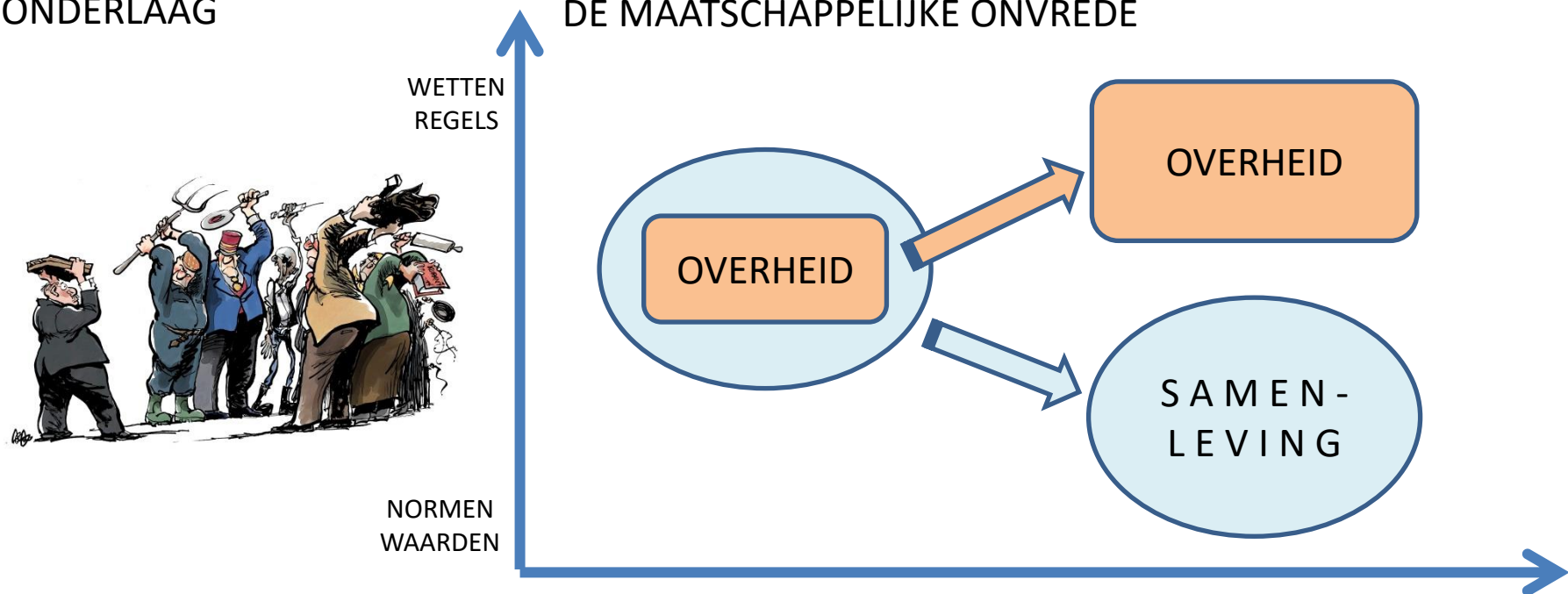
BOVENLAAG

DIRECTE DEMOCRATIE ?

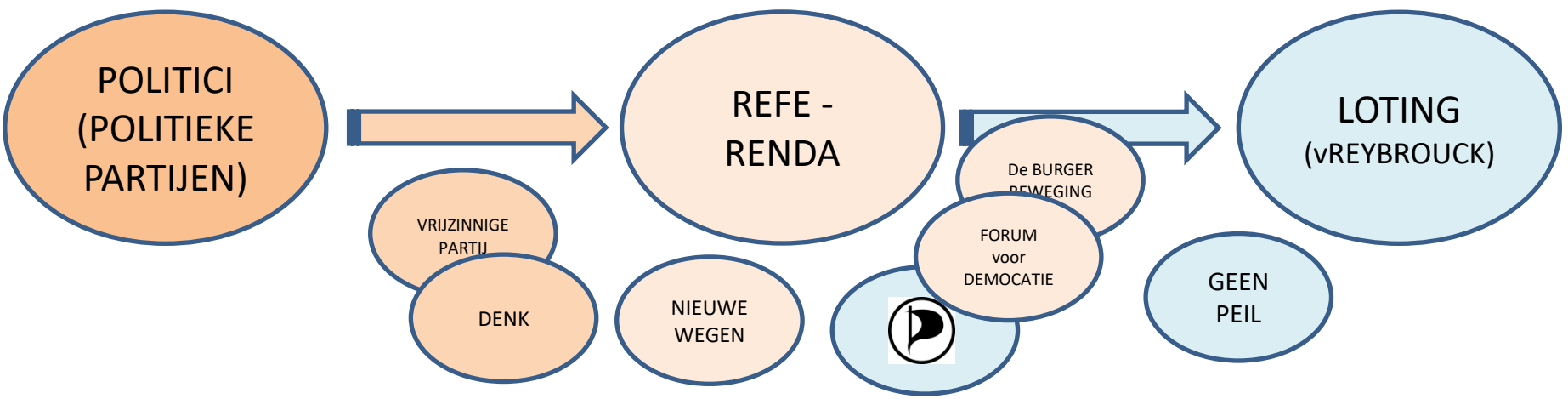
ONDERLAAG

DE MAATSCHAPPELIJKE ONVREDE

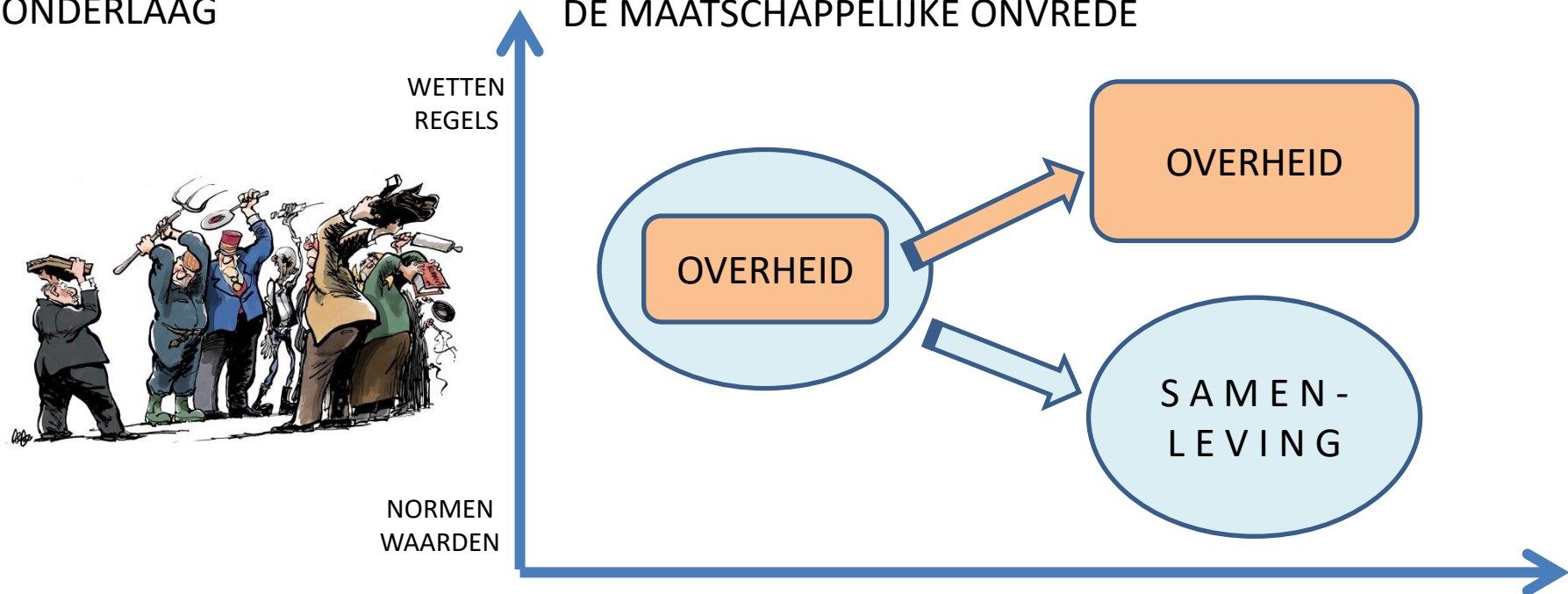
BOVENLAAG

DIRECTE DEMOCRATIE ?

ONDERLAAG

DE MAATSCHAPPELIJKE ONVREDE

100

Stellingen

- ‘De uitslag van een referendum moet bindend zijn’
- ‘De burger is niet intelligent genoeg om referenda te houden’